

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Haridus- ja teadusminister
määrus
algtekst-terviktekst
01.01.2011
31.08.2014
RT I, 29.12.2010, 88

Hariduslike erivajadustega õpilaste klassides ja rühmades õppe ja kasvatuse korraldamise alused ning õpilaste klassi või rühma vastuvõtmise või üleviimise, klassist või rühmast väljaarvamise ning ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamise tingimused ja kord

Vastu võetud 23.12.2010 nr 76

Määrus kehtestatakse „[Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse](#)” § 51 lõike 4 ja § 52 lõike 2 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

Käesolev määrus reguleerib kõne-, nägemis-, kuulmis- või liikumispuudega õpilaste klassi, käitumisprobleemidega õpilaste klassi, tundeelu- ja käitumishäiretega õpilaste klassi, kasvatusraskustega õpilaste klassi, õpiraskustega õpilaste klassi, lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppel olevate õpilaste klassi, liitpuuetega õpilaste klassi, raskete somaatiliste haigustega õpilaste klassi, väikeklassi ja õpiabirühma õpilaste vastuvõtmise, üleviimise ja väljaarvamise ning ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamise tingimusi ja korda.

§ 2. Hariduslike erivajadustega õpilaste klassi vastuvõtmine ja üleviimine

(1) Hariduslike erivajadustega õpilaste klassi (edaspidi *erivajadustega õpilaste klass*) vastuvõtmise või üleviimise otsustab direktor.

(2) Otsuse tegemisel lähtub direktor õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul lapsevanema (edaspidi *vanem*) nõusolekust. Käesoleva määruse §-des 8–13 ja 16 nimetatud klasside ning §-s 19 sätestatud õppe puhul on õpilase vastuvõtmise või üleviimise eelduseks nõustamiskomisjoni vastav soovitus ning §-s 15 nimetatud klassi puhul nõustamiskomisjoni soovitus või alaealiste komisjoni otsus.

(3) Käesoleva määruse §-des 3–7 nimetatud klassi vastuvõtmiseks või üleviimiseks moodustab kooli direktor komisjoni (edaspidi *vastuvõtukomisjon*), kes hindab õpilase sobivust ja vajadust õppida kooli erivajadustega õpilaste klassis.

(4) Käesoleva määruse §-des 3–7 nimetatud klassi vastuvõtmiseks või üleviimiseks esitab õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem kooli direktorile eriarsti tõendi või teatise õpilase tervisliku seisundi kohta ja õppe läbiviimiseks vajalike tingimuste kirjelduse. Otsuse tegemisel lähtub direktor vastuvõtukomisjoni hinnangust.

(5) Hariduslike erivajadustega õpilaste klasside olemasolul kohandatakse kooli õppekava vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 15 lõike 2 alusel kehtestatud põhikooli riiklikus õppekavas hariduslike erivajadusega õpilaste kohta sätestatule.

(6) Käesoleva määruse §-des 4, 8, 14 ja 15 nimetatud klassides rakendatakse õppe läbiviimisel ainult põhikooli riiklikku õppekava.

(7) Haridusliku erivajadusega laps võetakse erivajadustega õpilaste klassi õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema taotlusel kooli õpilaseks vastuvõtmisel. Koolis õppiv õpilane viiakse erivajadustega õpilaste klassi üle vastava haridusliku erivajaduse ilmnemisel õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul. Kui õpilane võetakse vastu kooli õpilaste nimekirja, siis esitab õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem täiendavalt ka haridus- ja teadusministri 19. augusti 2010. a määruse nr 43 „Õpilase kooli vastuvõtmise üldised tingimused ja kord ning koolist väljaarvamise kord” §-s 3 sätestatud dokumendid ja õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi.

§ 3. Liikumispuudega õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Liikumispuudega õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud piiratud või raskendatud liikumisvõimest, mille on põhjustanud:

- 1) kesk- ja perifeerse närvisüsteemi-, liigese-, selja-, luu- ja kõhre-, pehmete kudede haigused või
- 2) kaasasündinud väärendid, deformatsioonid ja kromosoomianomaaliad.

(2) Kooli õppekeskkonda kohandatakse lähtuvalt õpilaste erivajadusest tingitud piiratud liikumisvõimest.

(3) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel õppivale õpilasele tagab kool eripedagoogilise abi ja õppemetoodika rakendamise ning kohandatud õppevara kasutamise.

(4) Kool korraldab õpilasele individuaal- või rühmatundidena füsioteraapiat.

(5) Rehabilitatsiooniplaani olemasolul korraldab kool koostöös vanemaga õpilasele rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud teenuste kättesaadavuse.

§ 4. Kõnepuudega õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Kõnepuudega õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud suulise ja kirjaliku kõne puudest.

(2) Kool korraldab ja tagab õpilasele logopeedilise abi individuaalselt või grupis lähtuvalt õpilase puudest ja kõne arengu tasemest.

§ 5. Kuulmispuudega õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Kuulmispuudega õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud:

- 1) kuulmispuudest keskmises kõnepiirkonnas (sagedusel 500–4000 Hz) 50–100 db ja sellest tulenevast alakõnest või
- 2) hiliskurdistumisest koolieelses või koolieas, kui kõne on osaliselt või täielikult säilinud või
- 3) kurtusest ja sensoorsest alaaliast.

(2) Õppetöö läbiviimiseks kasutatakse maksimaalselt visualiseeritud õpet erinevate tehniliste vahendite (arvuti, projektor, dokumendikaamera jt) kaasabil.

(3) Kool tagab õpilasele surdologopeedilise abi hääldus- ja kuuldekorrektsiooniks.

(4) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel õppivatele õpilastele tagab kool eripedagoogilise õppemetoodika ja abi rakendamise ning jõukohase õppevara kasutamise.

(5) Rehabilitatsiooniplaani olemasolul korraldab kool koostöös vanemaga õpilasele rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud teenuste kättesaadavuse.

§ 6. Nägemispuudega õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Nägemispuudega õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud nägemisfunktsioonide kahjustusest:

- 1) nägemisteravus paremini nägeval silmal 0–0,05 (pimedad) või
- 2) nägemisteravus paremini nägeval silmal koos korrektsiooniga 0,05–0,3 või
- 3) tsentraalne skotoom ja vaateväli väiksem kui 30 kraadi.

(2) Õppekeskkond kohandatakse vastavalt puudespetsiifikale.

(3) Õppetöö korraldamisel kasutatakse spetsiaalselt väljatöötatud ja kohandatud õppevahendeid (punktikirjaõpikud jt).

(4) Kool tagab õpilasele individuaaltundidena füsioteraapilise teenuse rühi, motoorika ja koordinatsiooni arendamiseks.

(5) Õpilaste orienteerumis- ja liikumisoskusi ning igapäevaelu oskusi arendatakse individuaal- või rühmatundides.

(6) Rehabilitatsiooniplaani olemasolul korraldab kool koostöös vanemaga õpilasele rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud teenuste kättesaadavuse.

§ 7. Raskete somaatiliste haigustega õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Raskete somaatiliste haigustega õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud rasketest kroonilistest somaatilistest haigustest, millega kaasneb säästva päevarežiimi, pideva ravi ja rehabilitatsiooni vajadus.

(2) Raskete somaatiliste haigustega õpilaste klassi vastuvõtmiseks või üleviimiseks moodustatud vastuvõtukomisjoni koosseisu kuuluvad kooli direktor, kooli haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineerija, kooliarst või -õde ning kooli pidaja esindaja. Vajadusel kaasatakse vastuvõtukomisjoni töösse eksperte või spetsialiste.

(3) Koolis tagatakse õpilasele vajaliku meditsiinilise teenuse kättesaadavus.

(4) Õppetöö korraldamisel kasutatakse erivajaduse spetsiifikast tulenevat eripedagoogilist õppemetoodikat.

(5) Õpilase päevakava, sh tunniplaani koostamisel lähtutakse õpilase tervise seisundist tulenevatest erivajadusest.

(6) Rehabilitatsiooniplaani olemasolul korraldab kool koostöös vanemaga õpilasele rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud teenuste kättesaadavuse.

§ 8. Õpiraskustega õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Õpiraskustega õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud segatüüpi spetsiifilistest arenguhäiretest.

(2) Õppetöö korraldamisel kasutatakse kohandatud ja jõukohaseid õppematerjale, abimaterjale ning rakendatakse eripedagoogilise sekkumise põhimõtteid.

§ 9. Liitpuudega õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Liitpuudega õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud kahest või enamast kombineeritud puudest ja kellele ei ole näidustatud õppimine mõnes teises käesolevas määruses sätestatud erivajadustega õpilaste klassis.

(2) Õppetööd korraldatakse põhikooli riikliku õppekava või põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava kohaselt, mille alusel koostab kool õpilasele individuaalse õppekava.

(3) Õppekeskkond kohandatakse vastavalt puudespetsiifikale.

(4) Kool tagab õpilasele puudespetsiifilise eripedagoogilise ja logopeedilise abi.

(5) Õppetöö korraldamisel kasutatakse puudepõhiselt kohandatud jõukohast õppevara.

(6) Rehabilitatsiooniplaani olemasolul korraldab kool koostöös vanemaga õpilasele rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud teenuste kättesaadavuse.

§ 10. Väikeklassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Väikeklassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud:

- 1) aktiivsus- ja tähelepanuhäirest või
- 2) autismi spektri häirest või
- 3) sõltuvushäirest, mis on tingitud alkoholi, narkootilise, toksilise või psühhotropse aine sõltuvusprobleemidest või
- 4) muust psüühilisest seisundist tulenevast vajadusest, mis takistavad õppimist suurema arvuga õpilastega klassis.

(2) Õpetamisel kasutatakse erivajaduse spetsiifikast tulenevat eripedagoogilist õppemetoodikat.

(3) Kool tagab õpilasele rehabilitatsiooniplaani või sotsiaalprogrammi rakendamise või ravikuuri kättesaadavuse lapse psühhosotsiaalseks abistamiseks ning käitumise korrigeerimiseks.

(4) Vajadusel korraldab kool psühhoterapia teenuse kättesaadavuse vastava koolituse läbinud spetsialisti poolt.

§ 11. Lihtsustatud õppel olevate õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Lihtsustatud õppel olevate õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud kergest intellektipuudest.

(2) Õppetöö toimub põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel lihtsustatud õppe tasemel.

(3) Kool tagab õpilastele eripedagoogilise õppemetoodika rakendamise ja jõukohase õppevara kasutamise.

§ 12. Toimetulekuõppel olevate õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Toimetulekuõppel olevate õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud mõõdukast intellektipuudest.

(2) Õppetöö toimub põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel toimetulekuõppe tasemel.

(3) Kool tagab õpilastele eripedagoogilise õppemetoodika rakendamise ja jõukohase õppevara kasutamise.

§ 13. Hooldusõppel olevate õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Hooldusõppel olevate õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud raskest või sügavast intellektipuudest.

(2) Õppetöö toimub põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel hooldusõppe tasemel.

(3) Õppetegevus korraldatakse nii individuaalse kui grupitöö kaudu.

(4) Kool tagab õpilastele puudespetsiifilise õppemetoodika rakendamine.

(5) Rehabilitatsiooniplaani olemasolul korraldab kool koostöös vanemaga õpilasele rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud teenuste kättesaadavuse.

§ 14. Käitumisprobleemidega õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Käitumisprobleemidega õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kes eirab õpetajate nõudmisi ja rikub järjepidevalt koolis kehtivaid käitumisnorme.

(2) Käitumisprobleemidega õpilaste klassi võib vastu võtta või üle viia 4.–9. klassi õpilasi.

(3) Õppetöö läbiviimisel pööratakse suurt tähelepanu õpilaste käitumisharjumuste korrigeerimisele ja soovitud käitumismallide omandamisele.

(4) Vajadusel koostab kool õpilasele individuaalse käitumise tugikava.

(5) Vajadusel tagab kool õpilasele eripedagoogilise, psühholoogilise ja sotsiaalpedagoogilise abi ning nõustamisteenuse kättesaadavuse.

(6) Kui õpilase käitumine ei ole paranenud või käitumisprobleemid on süvenenud, soovib kool vanemal pöörduda lapsega psühhiaatri või eriarsti poole uuringute läbiviimiseks, et selgitada välja käitumisprobleemide põhjused, ja nõustamiskomisjoni poole õppekorralduslike soovitude saamiseks.

§ 15. Kasvatusraskustega õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Kasvatusraskustega laste klassi võetakse vastu või viiakse üle III kooliastme õpilane, kes süstemaatiliselt ei täida koolikohustust või on toime pannud õigusrikkumise.

(2) Kool koostab õpilasele individuaalse käitumise tugikava ning korraldab individuaalset ja grupitööd käitumisharjumuste korrigeerimiseks ja väärtushinnangute kujundamiseks.

(3) Vajadusel osutab kool õpilasele eripedagoogilist, psühholoogist ja sotsiaalpedagoogilist nõustamist.

§ 16. Tundeelu- ja käitumishäiretega õpilaste klassi vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Tundeelu- ja käitumishäiretega õpilaste klassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud sotsialiseerunud käitumishäirest, sotsialiseerumata käitumishäirest või hüperkineetilisest käitumishäirest ning kellel esineb lisaks nimetatule muu meeleoluhäire või tõsine psüühikahäire.

(2) Õppetöö toimub põhikooli riikliku õppekava või põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel lihtsustatud õppe tasemel.

(3) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel lihtsustatud õppe tasemel õppivatele õpilastele tagab kool eripedagoogilise õppemetoodika rakendamise ja jõukohase õppevara kasutamise.

(4) Vajadusel koostab kool õpilasele individuaalse käitumise tugikava ning korraldab individuaalset ja rühmatreeningut sotsiaalsete käitumisoskuste ja soovitud käitumismallide omandamiseks.

(5) Vajadusel korraldab kool psühhoteeraapia teenuse kättesaadavuse vastava koolituse läbinud spetsialisti poolt.

(6) Rehabilitatsiooniplaani olemasolul korraldab kool koostöös vanemaga õpilasele rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud teenuste kättesaadavuse.

§ 17. Õpilase erivajadusega õpilaste klassist väljaarvamine

Õpilane arvatakse kooli direktori otsusega erivajadustega õpilaste klassist välja:

- 1) õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema kirjaliku taotluse alusel või
- 2) nõustamiskomisjoni või eriarsti otsuse alusel, kui pärast täiendavaid uuringuid on tuvastatud, et õpilasel ei esine hariduslikku erivajadust, mis on aluseks erivajadustega õpilaste klassis õppimiseks.

§ 18. Õpiabirühma vastuvõtmine või üleviimine ja õppekorraldus

(1) Õpiabirühma võetakse vastu ajutiste ainealaste õpiraskustega ja väljakujunemata õpioskustega ning logopeediliste probleemidega põhikooli õpilane, kes vaatamata klassi- ja aineõpetajate abile ja nõustamisele ei suuda täita põhikooli riikliku õppekava nõudeid või kes vajab õpioskuste ja -harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust.

(2) Õpiabirühma võib vastu võtta ka lihtsustatud õppel oleva õpilase, kes õpib klassis, kus õppetöö toimub põhikooli riikliku õppekava järgi.

(3) Õpilane võetakse õpiabirühma vastu individuaalse arengu jälgimise kaardi alusel erivajadustega õpilaste õppe koordineeri ja ettepanekul ja kooli direktori otsusel.

(4) Kooli direktori otsusega mittenõustumisel on õpilasel või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemal õigus otsus vaidlustada kümne tööpäeva jooksul arvates päevast, mil ta sai teada lõikes 3 nimetatud otsusest, saates kooli direktorile sellekohase kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teate. Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema poolt teate saatmisel õpilast õpiabirühma vastu ei võeta.

(5) Õpiabirühma tunnid toimuvad vastava ainetunni ajal, milles õpilasel täheldatakse raskusi. Vajadusel võib tunde läbi viia ka pärast õppetunde.

(6) Õpilasele koostatakse õpiabitundideks individuaalne õppekava lähtudes vastava klassi klassi- või aineõpetaja töökavast.

(7) Õpiabitundides viiakse läbi järgmisi tegevusi:

- 1) korrigeeritakse kõnepuudeid ja arendatakse suulist ja kirjalikku kõnet lähtuvalt kõnepuude mehhanismist või olemusest;
- 2) arendatakse kognitiivseid oskusi;
- 3) kujundatakse ja arendatakse eripedagoogiliste võtete abil õpioskusi ja õpivõimusi.

(8) Lõikes 7 nimetatud tegevused toimuvad õpiabitundides vähemalt kolm tundi nädalas. Õpilastele, kes õpivad tavaklassis põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel, rakendatakse tegevusi õpiabirühmas vähemalt kuus tundi nädalas.

(9) Õpiabirühma võib moodustada erinevate klasside õpilastest.

§ 19. Ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamine

(1) Ühe õpilase õpetamisele keskendatud õpet rakendatakse erandjuhtudel raske psüühikahäirega või muu raske haigusega õpilasele, kellele väikeklassis õpe ei ole andnud tulemusi, kuid kes ei vaja tervises seisundist tulenevat koduõpet.

(2) Õppetöö toimub põhikooli riikliku õppekava või põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel.

(3) Ühe õpilase õpetamisele keskendatud õpet rakendatakse üheks õppeaastaks või käesoleva õppeaasta lõpuni. Õppe rakendamise jätkamiseks uuendatakse nõustamiskomisjoni soovitusel.

(4) Kool tagab õpilasele haridusliku erivajaduse spetsiifikast tuleneva eripedagoogilise õppemetoodika rakendamise.

(5) Kool tagab õpilasele rehabilitatsiooniplaani või sotsiaalprogrammi rakendamise või ravi õpilase psühhosotsiaalseks abistamiseks ning käitumise korrigeerimiseks.

(6) Kool korraldab õpilasele vajadusel psühhoteeraapiat vastava koolituse läbinud spetsialisti poolt.

§ 20. Rakendussätted

(1) Haridus- ja teadusministri 2. juuni 1999. a määrus nr 33 „Erilasteaeda (erirühma), sanatoorsesse kooli, erivajadustega õpilaste erikooli (eriklassi) vastuvõtmise ning väljaarvamise aluste ja korra kinnitamine” (RTL 1999, 98, 1195; 2005, 117, 1846) tunnistatakse kehtetuks.

(2) Liikumispuuetega õpilaste klassi, kõnepuuetega õpilaste klassi, nägemispuuetega õpilaste klassi, kuulmispuuetega õpilaste klassi, raskete somaatiliste haigustega õpilaste klassi, põhiharidust omandavate tundeelu- ja käitumishäiretega õpilaste klassi, põhiharidust omandavate õpiraskustega õpilaste klassi, liitpuuetega õpilaste klassi, lihtsustatud õppel oleva õpilaste klassi, toimetulekuõppel olevate õpilaste klassi ning hooldusõppel olevate õpilaste klassi õpilaste vastuvõtmisel või üleviimisel ning klassist väljaarvamisel lähtutakse kuni 2010/2011. õppeaasta viimase õppeveerandi lõpuni enne käesoleva määruse jõustumist kehtinud sanatoorsesse kooli ja erivajadustega õpilaste erikooli (eriklassi) õpilaste vastuvõtmise ning väljaarvamise alustest ja korrast.

(3) Määrus jõustub 1. jaanuaril 2011. a.

Tõnis Lukas
Minister

Janar Holm
Kantsler